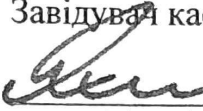

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра будівництва та професійної освіти

ЗАТВЕРДЖЕНО КАФЕДРОЮ
Завідувач кафедри

(підпис)

Сергій ЯХІН
(протокол «01» вересня 2025 р. №1)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(обов'язкова навчальна дисципліна)
ПАТЕНТОЗНАВСТВО ТА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ

освітньо-професійна програма **Інформаційні управляючі системи та технології**

спеціальність **F6 Інформаційні системи і технології**

галузь знань **F Інформаційні технології**

рівень вищої освіти **другий (магістерський)**

навчально-науковий інститут економіки,

управління, права та інформаційних технологій

Полтава
2025/2026 н.р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Патентознавство та інтелектуальна власність» для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Інформаційні управляючі системи та технології спеціальності F6 Інформаційні системи і технології.

Мова викладання – державна.

Розробник: ІВАНОВ Олег, доцент, кандидат технічних наук, доцент

«01» вересня 2025 року

Олег ІВАНОВ

Погоджено гарантом освітньої програми «Інформаційні управляючі системи та технології»

«01» вересня 2025 року

Юрій УТКІН

Схвалено радою з якості вищої освіти спеціальності «Інформаційні системи і технології»

протокол від «01» вересня 2025 року №1

Голова ради

з якості вищої освіти спеціальності

Олена КОПШИНСЬКА

1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма здобуття освіти	Заочна форма здобуття освіти
Загальна кількість годин	90	
Кількість кредитів	3	
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	Обов'язкова	
Рік навчання (шифр курсу)	1 (F6ICT_мд_2025)	1 (F6ICT_мз_2025[1])
Семестр	I	I
Лекції (годин)	16	4
Практичні (годин)	14	2
Самостійна робота (годин)	60	84
в т.ч. індивідуальні завдання (КР) (годин)	–	42
Форма семестрового контролю	залік	залік

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Сформувати у здобувачів вищої освіти теоретичні та практичні знання стосовно вирішення на професійному рівні завдань у сфері правового регулювання відносин щодо інтелектуальної власності

3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Перелік базових дисциплін, що включені до вступного фахового іспиту: кібербезпека та захист інформації, мережі та обмін даними, бази та сховища даних.

4. Компетентності:

Загальні:

- ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК02. Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- ЗК03. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
- ЗК05. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Фахові:

- СК07. Розробляти і реалізовувати інноваційні проекти у сфері ІСТ.
- СК08. Здатність до керування результатами науково-дослідної діяльності та комерціалізації прав на об'єкти інтелектуальної власності, здійснення їх фіксації та захисту.

5. Програмні результати навчання:

– РН01. Відшукувати необхідну інформацію в науковій і технічній літературі, базах даних, інших джерелах, аналізувати та оцінювати цю інформацію.

– РН02. Вільно спілкуватись державною та іноземною мовами в науковій, виробничій та соціально-суспільній сферах діяльності.

– РН04. Управляти процесами розробки, впровадження та експлуатації у сфері ІСТ, які є складними, непередбачуваними і потребують нових стратегічних та командних підходів.

Співвідношення програмних результатів навчання із очікувальними результатами навчання

Програмний результат навчання	Очікувані результати навчання навчальної дисципліни
РН01. Відшукувати необхідну інформацію в науковій і технічній літературі, базах даних, інших джерелах, аналізувати та оцінювати цю інформацію	Вміти використовувати інформацію з дотриманням норм чинного законодавства в сфері права інтелектуальної власності
	Знати основні підходи та алгоритми пошуку інформації при користуванні міжнародними та національними інформаційними середовищами
	Володіти навичками користування пошуковими системами баз даних та реєстраційними онлайн сервісами патентних відомств різних світових країн
РН02. Вільно спілкуватись державною та іноземною мовами в науковій, виробничій та соціально-суспільній сферах діяльності	Володіти правовою термінологією права інтелектуальної власності
	Вміти використовувати професійну термінологію при складанні пакету документів на реєстрацію заявки на отримання захисту на об'єкти інтелектуальної власності за національною та міжнародною юрисдикцією
РН04. Управляти процесами розробки, впровадження та експлуатації у сфері ІСТ, які є складними, непередбачуваними і потребують нових стратегічних та командних підходів	Вміти застосовувати основи раціоналізаторства та винахідництва при виробленні раціональних рішень
	Оцінювати прийняті технічні та технологічні рішення на предмет їх відповідності чинному законодавству в сфері права інтелектуальної власності
	Знати нормативно-правові аспекти захисту права інтелектуальної власності в національній та міжнародній системі захисту інтелектуальної власності

6. Методи навчання і викладання

– Словесні: лекція, розповідь, пояснення;

- Наочні: ілюстрування, демонстрування;
- Практичні: тезування, анотування; практичні заняття.

7. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Система інтелектуальної власності

Тема 2. Місце і роль інтелектуальної власності в економічному і соціальному розвитку суспільства.

Тема 3. Система управління інтелектуальною діяльністю.

Тема 4. Охорона прав на об'єкти промислової власності.

Тема 5. Правова охорона нетрадиційних об'єктів інтелектуальної власності.

Тема 6. Правова охорона об'єктів авторського права і суміжних прав.

Тема 7. Охорона прав на об'єкт інтелектуальної власності за кордоном.

Тема 8. Захист прав інтелектуальної власності.

Тема 9. Економіка інтелектуальної власності.

Тема 10. Комерціалізація об'єктів права інтелектуальної власності.

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин							
	денна форма (F6ICT_мд_2025)				заочна форма (F6ICT_мз_2025[1])			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	пр. з.	с. р.		л	пр. з.	с. р.
Тема 1. Система інтелектуальної власності.	9	2	2	5	14	2	2	10
Тема 2. Місце і роль інтелектуальної власності в економічному і соціальному розвитку суспільства.	5	0	0	5	10	0	0	10
Тема 3. Система управління інтелектуальною діяльністю.	11	2	4	5	12	2	0	10
Тема 4. Охорона прав на об'єкти промислової власності.	18	4	4	10	10	0	0	10
Тема 5. Правова охорона нетрадиційних об'єктів інтелектуальної власності.	7	2	0	5	10	0	0	10
Тема 6. Правова охорона об'єктів авторського права і суміжних прав.	12	2	0	10	10	0	0	10
Тема 7. Охорона прав на об'єкт інтелектуальної власності за кордоном.	7	2	0	5	7	0	0	7
Тема 8. Захист прав інтелектуальної власності.	7	0	2	5	7	0	0	7
Тема 9. Економіка інтелектуальної власності.	7	0	2	5	5	0	0	5
Тема 10. Комерціалізація об'єктів права інтелектуальної власності.	7	2	0	5	5	0	0	5
Усього годин	90	16	14	60	90	4	2	84

8. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма (F6ICT_мд_2025)	заочна форма (F6ICT_мз_2025[1])
1	Тема 1. Практичне заняття 1. Загальні положення права інтелектуальної власності та авторського права.	2	2
2	Тема 3. Практичне заняття 2. Загальне та спеціалізоване законодавство України в сфері інтелектуальної власності.	2	0
3	Тема 4. Практичне заняття 3. Патентна інформація	2	0
4	Тема 4. Практичне заняття 4. Пошук патентної інформації в глобальній мережі.	2	0
5	Тема 4. Практичне заняття 5. Оформлення бланків заявки на отримання охоронного документа на об'єкт промислової власності та авторського права	2	0
6	Тема 8. Практичне заняття 6. Договори щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності	2	0
7	Тема 9. Практичне заняття 7. Економіка інтелектуальної власності	2	0
	Разом	14	2

9. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма (F6ICT_мд_2025)	заочна форма (F6ICT_мз_2025[1])
1	Тема 1. Система інтелектуальної власності.	5	10
2	Тема 2. Місце і роль інтелектуальної власності в економічному і соціальному розвитку суспільства.	5	10
3	Тема 3. Система управління інтелектуальною діяльністю.	5	10
4	Тема 4. Охорона прав на об'єкти промислової власності.	10	10
5	Тема 5. Правова охорона нетрадиційних об'єктів інтелектуальної власності.	5	10
6	Тема 6. Правова охорона об'єктів авторського права і суміжних прав.	10	10
7	Тема 7. Охорона прав на об'єкт інтелектуальної власності за кордоном.	5	7
8	Тема 8. Захист прав інтелектуальної власності.	5	7
9	Тема 9. Економіка інтелектуальної власності.	5	5
10	Тема 10. Комерціалізація об'єктів права інтелектуальної власності.	5	5
	Разом	60	84

10.Індивідуальне завдання

Індивідуальна робота здобувача вищої освіти має сприяти закріпленню теоретичного матеріалу та практичних навичок. Цей вид роботи реалізується шляхом самостійного виконання здобувачем вищої освіти індивідуального завдання в аудиторний і позааудиторний час: контрольної роботи для здобувачів заочної форми здобуття освіти.

11.Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю програмних результатів навчання
РН01. Відшукувати необхідну інформацію в науковій і технічній літературі, базах даних, інших джерелах, аналізувати та оцінювати цю інформацію.	Виконання завдань та опитування та практичних заняттях Тестування за темами самостійної роботи
РН02. Вільно спілкуватись державною та іноземною мовами в науковій, виробничій та соціально-суспільній сферах діяльності.	Виконання завдань та опитування та практичних заняттях Формування матеріалів заявки об'єкту ІВ
РН04. Управляти процесами розробки, впровадження та експлуатації у сфері ІСТ, які є складними, непередбачуваними і потребують нових стратегічних та командних підходів.	Виконання завдань та опитування та практичних заняттях Тестування за темами самостійної роботи

Критерієм успішного навчання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання. Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль оволодіння компетентностями та підсумкова оцінка рівня досягнення програмних результатів навчання.

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Денна форма (F6ICT мд 2025)

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти			Разом
	Виконання завдань та опитування та практичних заняттях	Тестування за темами самостійної роботи	Формування матеріалів заявки об'єкту ІВ	
Тема 1. Система інтелектуальної власності.	5	5		5
Тема 2. Місце і роль інтелектуальної власності в економічному і соціальному розвитку суспільства.	0	0		0
Тема 3. Система управління інтелектуальною діяльністю.	5	5		5
Тема 4. Охорона прав на об'єкти промислової власності.	15	5		15
Тема 5. Правова охорона нетрадиційних об'єктів інтелектуальної власності.	0	5		0
Тема 6. Правова охорона об'єктів авторського права і суміжних прав.	0	5		0
Тема 7. Охорона прав на об'єкт інтелектуальної власності за кордоном.	0	5		0
Тема 8. Захист прав інтелектуальної власності.	5	5		5

Тема 9. Економіка інтелектуальної власності.	5	5		5
Тема 10. Комерціалізація об'єктів права інтелектуальної власності.	0	5		0
Формування матеріалів заявки об'єкту ІВ	-	-	20	20
Разом	35	45	20	100

Заочна форма (F6ICT_мз_2025[1])

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	Виконання завдань та опитування та практичних заняттях	Тестування за темами самостійної роботи	Формування матеріалів заявки об'єкту ІВ	Індивідуальне завдання (КР)	
Тема 1. Система інтелектуальної власності.	5	5			10
Тема 2. Місце і роль інтелектуальної власності в економічному і соціальному розвитку суспільства.	0	0			0
Тема 3. Система управління інтелектуальною діяльністю.	0	5			5
Тема 4. Охорона прав на об'єкти промислової власності.	0	5			5
Тема 5. Правова охорона нетрадиційних об'єктів інтелектуальної власності.	0	5			5
Тема 6. Правова охорона об'єктів авторського права і суміжних прав.	0	5			5
Тема 7. Охорона прав на об'єкт інтелектуальної власності за кордоном.	0	5			5
Тема 8. Захист прав інтелектуальної власності.	0	5			5
Тема 9. Економіка інтелектуальної власності.	0	5			5
Тема 10. Комерціалізація об'єктів права інтелектуальної власності.	0	5			5
Формування матеріалів заявки об'єкту ІВ	-	-	20	-	20
Індивідуальне завдання (КР)	-	-	-	30	30
Разом	5	45	20	30	100

Шкала та критерії оцінювання

Виконання завдань та опитування та практичних заняттях

Кількість балів	Критерії оцінювання
5 (максимальна)	Завдання виконано повноцінно з обґрунтованими відповідями на контрольні запитання, що дає змогу здобувачу сформулювати необхідні компетентності та досягти програмних результатів навчання
4	Охайне оформлення матеріалів практичного завдання та компетентні відповіді на контрольні запитання з незначними похибками, що може сформулювати необхідні компетентності та досягти програмних результатів навчання

3	Оформленні матеріали завдання та відповіді на контрольні запитання мають неточності, що може сформувати необхідні компетентності та досягти програмних результатів навчання
2	Завдання виконано не повністю та відповіді на контрольні запитання мають хибні тлумачення, що є лише частково може сформувати необхідні компетентності та досягти програмних результатів навчання
1	Завдання виконано не повністю та у відповідях містяться значні похибки та суттєві неточності, що є лише частково може сформувати необхідні компетентності та досягти програмних результатів навчання
0 (мінімальна)	Завдання не виконано, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів

Тестування за темами самостійної роботи (максимально 45 бала за 9 тестів)

Кількість балів	Критерії оцінювання
5 (максимальна)	Відповідь вибрана правильно, здобувач обґрунтовує свій вибір і відмінно розуміється на формулюваннями та поняттями, що в повній мірі для формування компетентностей та отримати програмні результати навчання у здобувача вищої освіти
4	Відповідь вибрана правильно, здобувач обґрунтовує свій вибір і розуміється на доброму рівні з формулюваннями та поняттями, що достатньо для формування компетентностей та отримати програмні результати навчання у здобувача вищої освіти
3	Відповідь вибрана правильно, але здобувач обґрунтовує свій вибір, але плутається з формулюваннями та поняттями, що частково дає можливість оцінити формування компетентностей та отримати програмні результати навчання у здобувача вищої освіти
2	Відповідь вибрана правильно, але здобувач при обґрунтуванні свого вибору плутається з формулюваннями та поняттями, що частково дає можливість оцінити формування компетентностей та отримати програмні результати навчання у здобувача вищої освіти
1	Відповідь вибрана правильно, але здобувач плутається з формулюваннями та припускається суттєвих помилок, що частково дає можливість оцінити формування компетентностей та отримати програмні результати навчання у здобувача вищої освіти
0 (мінімальна)	Відсутність відповіді на питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти

Формування матеріалів заявки об'єкту ІВ

Кількість балів	Критерії оцінювання
20 (максимальна)	Здобувач сформував повний комплект матеріалів заявки зі спрямуванням їх на реєстрацію до національного органу інтелектуальної власності та отримав позитивний висновок про можливість державної реєстрації охоронного документа на об'єкт інтелектуальної власності
0 (мінімальна)	Здобувач не підготував та не спрямував матеріали заявки до національного органу реєстрації та захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності

Виконання індивідуального завдання (контрольної роботи) (5 завдань)

Кількість балів	Критерії оцінювання
6 (максимальна)	Обґрунтовані висновки, вірна та повна інтерпретація висновків, здобувач аргументовано обґрунтовує свою точку зору, узагальнює матеріал, впевнено та правильно відповідає на питання викладача вході захисту роботи. Добре володіє термінологією та повністю розуміє зміст усіх понять, що використовується. Це надає можливість повноцінно оцінити формування компетентностей та отримання ПРН у здобувача вищої освіти
4	Незначні похибки в оформленні роботи. Вірна, але неповна інтерпретація висновків. Під час захисту роботи здобувач дає правильні, але неповні відповіді на питання викладача, відчуває ускладнення в інтерпретації отриманих висновків, узагальнені висновки здобувача недостатньо чітко виражені.
3	Значні похибки в оформленні роботи. Неповна інтерпретація висновків та під час захисту роботи здобувач не завжди дає правильні відповіді, нездатний інтерпретувати отримані висновки. Це на задовільному рівні надає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти
2	Підхід до рішення правильний, але є помилки. Повна відсутність знання термінології. Це на мінімальному рівні надає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти
1	Рішення містить грубі помилки. Неохайне оформлення роботи, порушення стандартів оформлення письмових робіт. Це не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти
0 (мінімальна)	Індивідуальне завдання не виконано, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачене під час вивчення навчальної дисципліни

Засоби навчання: Google Docs, Internet-браузери, мережа Wi-fi, мультимедійне забезпечення (проектор), проєкційний екран, презентації, дошка аудиторна.

Інформаційні ресурси (список джерел): Електронна бібліотека ПДАУ (<https://lib.pdaa.edu.ua>), Електронний репозитарій ПДАУ (<http://dspace.pdaa.edu.ua:8080>), Інформаційний портал Національного органу інтелектуальної власності (<https://ukrpatent.org/uk>), Офіційний веб-сайт Міжнародної організації інтелектуальної власності (www.wipo.int), Офіційний веб-сайт Європейського патентного офісу (www.epo.org), Офіційний веб-сайт Відомства США з патентів та товарних знаків (www.uspto.gov)

13. Політика навчальної дисципліни

- щодо термінів виконання та перескладання

Практичні завдання, завдання із самостійної роботи, звіти лабораторних занять, що здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-30%). Перескладання поточного оцінювання відбуваються за наявності поважних причин із дозволу деканату. Повторне складання підсумкового контролю становить не більше 2 разів із навчальної дисципліни: один раз викладачу, другий – комісії (формується директором інституту за участі кафедри, що відповідає за реалізацію освітньої програми). Оцінка повторного складання є остаточною. Перескладання екзамену (заліку) для підвищення позитивної оцінки можливе 1 раз на підставі заяви здобувача. Перездати можливо не більше 4 дисциплін за увесь період навчання

- щодо академічної доброчесності

У процесі навчання здобувачі мають дотримуватися засад академічної доброчесності та загальноприйнятих норм етичної поведінки, котрі регулюються Кодексом академічної доброчесності і Кодексом про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача є підставою для її незарахування викладачем. Співпраця здобувача вищої освіти з іншими учасниками освітнього процесу має базуватися на принципах поваги, партнерства, взаємодопомоги, відповідальності, соціальної справедливості, дотримання ділового етикету

- щодо відвідування занять

Відвідування занять є обов'язковим. За наявності об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування тощо) навчання може відбуватись з використанням технологій дистанційного навчання за погодженням із деканом факультету.

- щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти

На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (із документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах,

зокрема: Prometheus, Coursera тощо. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету

- щодо оскарження результатів оцінювання

Урегулювання порядку оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів в ПДАУ регулюється «Положення про організацію освітнього процесу в ПДАУ», «Положення про оцінювання результатів навчання з.в.о. в ПДАУ», «Положення про атестацію з.в.о. та екзаменаційну комісію у ПДАУ», «Положення про порядок вирішення конфліктних ситуацій у ПДАУ»

14. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Цибульова П. М., Ромашко А.С. Інтелектуальна власність та патентознавство. Київ, 2021. 377 с.
2. Іванова В. В. Інтелектуальний бізнес. Суми, 2021. 327 с.
3. Харитонova О.І. Право інтелектуальної власності: підручник. Київ, 2023. 540 с.
4. Шишка О.Р., Шишка Р.Б., Фелик В.І., Макаришева Т.С. Право інтелектуальної власності України. Київ, 2024. 264 с.
5. Stephen Johnson (2021) *Guide to Intellectual Property: What it is, How to Protect it, How to Exploit it*. Stamford: The Economist.

Допоміжні

1. Коротюк О. Право інтелектуальної власності. Науково-практичний коментар до книги IV Цивільного кодексу України. Київ, 2024. 340 с.
2. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі : Закон України від 15.12.1993 № 3687-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3687-12> (дата звернення: 16.09.2025).
3. Про авторське право і суміжні права : Закон України від 23.12.1993 № 3792-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12> (дата звернення: 16.09.2025).
4. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг : Закон України від 15.12.1993 № 3689-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3689-12> (дата звернення: 16.09.2025).
5. Про охорону прав на промислові зразки : Закон України від 15.12.1993 № 3688-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3688-12> (дата звернення: 16.09.2025).
6. Ivanova, V., Ivanov, O., & Ivanova, O. (2021). Development of approaches to innovation transfer and intellectual property management to ensure enterprise competitiveness . *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies*, 6/13 (114), 94–105. <https://doi.org/10.15587/1729-4061.2021.249165>.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій – www.nipo.org.
2. Official site of World intellectual property organization – www.wipo.int.
3. Official site of European Patent Office – www.epo.org.
4. Official site of United States Patent and trademark office – www.uspto.gov.
5. Офіційний сайт Державне підприємство «Український інститут інтелектуальної власності» Управління патентно-інформаційних послуг – <http://iii.ua/uk>.
6. Офіційний сайт бібліотеки Полтавського державного аграрного університету [Електроний ресурс]. Режим доступу: <https://www.pdau.edu.ua/content/biblioteka>

